

Nujertaako nykyaika Kemijärven seidat?

Seitakorva, Seitakangas, Seitalampi - Kemijärvelläkin on monia seitoihin liittyviä paikannimiä. Lahja-mummi, jos kuka, tunsivat vanhan kansan uskomukset. Jo pikku tyttösenä Lahja tuli tuntemaan myös seidat.

Lestadiolaisten rukoukset hyrisivät pirtissä, mutta takaoven kautta Seitakorvan seidalle vietiin uhrilahjoja, niin kuin aina ennenkin oli viety. Joka syksy seitaa lepyteltiin ja seita sai ohranjyvänsä. Jotta ruokaa saataisiin edes jonkin verran pöytään, kaikki keinot olivat tarpeen. Nykyajan yltäkylläisyydestä ei pystytty edes uneksimaan. Seidalta pyydettiin kalaonnea, hyvää satoa, elämän kaikkinaisten edellytysten turvaamista...Ohranjyvien vieminen kosken partaalle, vedenrajassa olevalle mustalle seitakivelle oli talon vastuullisten, aikuisten miesten asia - naisten ja muun väen ei niin tärkeään asiaan sopinut sekaantua.

- Mitä te oikein supattelette siellä?
- Nämä ovat isojen ihmisten asioita, oletko sie kauankin ollu siellä oven takana kuuntelemassa?
- Eeen, en minä...Mitä salaisuuksia teillä oikein on, onko joku tapettu, vai mitä, kun pitää niin kuiskailla?
- Eei, ei mitään semmoista. Seidalle olemma menossa viemään jyviä. Älä sitten äitilles kerro mitään näistä, uskovainen ihminen kun on...
- En, en tietenkään, pieni tyttönen hihkuu.

Jo pienestä pitäen seitojen kanssa tutuksi tulleelle Lahjalle oli suotu myös kyky nähdä enneunia.

- Jos Seitakorvan seita antoi, osasi se omansa poieskin ottaa. Minulle näytettiin etukäteen, että turisti siellä tulee hukkumaan. Ja toteenhan se uni sitten kävikin. Saksalainen pariskunta oli melontaretkellä Kemijoella, alas Kemiin asti aikoivat. Turisteja oli varoitettu, että Härjänkurkku ja Seitakorva ovat niitä pahimpia paikkoja. Siinä oli paha akanvirta eikä pauhaavan kosken kuohuissa pystynyt kiviä melomalla väistelemään. Virran pyörteisiin se nainen sitten jäi, kun kanootti heiltä kaatui. Ennen Seitakorvan voimalaitoksen rakentamista tämä onnettomuus siis tapahtui, kun kosket vielä pauhasivat vapaana, Lahja tarkentaa.

- Me olimme täällä ennen voimayhtiöitä, ennen meitä olivat seidat. Pitäkää te nuoret paremmin puolenne, me olemme jo antaneet Kemijoen kosket pois, eikö mikään riitä? Voimayhtiöiden miehiä älkää uskoko, vaikka ne lupaisivat teille kuun taivaalta ja taivahan tähdet kaupan päälle. Eivät kyläläiset aikoinaan tienneet, mitä merkitsee pato ja vesivoimalaitosten rakentaminen. Minä muistan sen kuin eilisen päivän, kuinka pirtti oli sakeanaan tupakansavusta, kun ukki auttoi kyläläisiä valituskirjelmien teossa, aina vaan sakeanaan savusta. Ja ne korvaukset, mitä oli luvattu, tyhjiksi lupauksiksi ne vain jäivät. Eikä lohi enää koskaan molskahtanut ilta-auringossa veneen kokan kylkeen.

Nyky aika on nujertamassa seidat, Lahja toteaa surullisena. Mammonan palvojille eläväkin kansanperinne on yhdentekevää, korkeintaan häiriötekijä globaalien rahavirtojen esteettömissä yhteyksissä. Nykyajan visionäärit eivät enneunien näkijöitä arvosta. Mutta vielä ei ole seitoja nujerrettu eivätkä unien näkijät ole hävinneet ajan virtaan. Kuin nuori tyttönen Lahja-mummi nauraa heleästi ja raottaa ovea merkkiuniensa maailmaan:

- Mutta minkäpä minä teen, kun minulle vain näytetään niitä unia! Näin minä nytkin...semmoisen erikoisen unen, Lahja kurkistaa yhtä näkymää tulevaisuuteen haarautuvien polkujen hämärässä risteyksessä.

- En tiijä, mitä tämä uni oikein tahtoo sanoa, mutta näin outoa ei minulle ole vielä koskaan aikaisemmin näytetty. Karhujen ruhot - ja niitä oli paljon - kulkivat virran mukana kohti Seitakorvaa. Verta oli joka puolella, kun isot linnut olivat lentäneet päin häkkyröitä. Kaikkialla oli niitä valtavan kokoisia, verisiä häkkyröitä. Ja raatoja oli joka puolella - eikä ne olleet mitään tavallisen maailmanjärjestyksen mukaisia raatoja petojen jäljiltä. Vesi oli niin korkealla, ettei ikinäs ole ollut. Eikä poroja ollut enää missään, eikä ihmisiäkään. Rannat, talot ja kaikki täältä Luusuasta Isollekylälle asti olivat veden alla. Kato, kun se vesi oli niin korkealla. Jospa se tietää maailman, tai ainakin näiden kylien loppua, aprikoi Lahja vakavana, mutta silmät nauraen. Sen, mikä elämässä on arvokasta, kiteyttää Luusuan vanha viisas näin:

- Seitojen voima on meidän voimamme, ei ihminen elä yksistään leivästä.